

Raamattuluentsarja

SANASTA TIEN LÖYTÄÄ

Sievin kirkossa 2009

Veli Tuomi

17. RAAMATTULUENTO: Seurakunta

Seurakunta Vanhassa Testamentissa

Ensimmäinen Vanhan Testamentin raamatunjak, jossa esiintyy seurakunta-sana (*gahal*, kreikaksi *ekklesia*), kuuluu: ”*Ja pitäkää se tallella neljänteentoista päivään tätä kuuta; silloin Israelin koko seurakunta teurastakoon sen iltahämärässä*” (2. Moos. 12:6). Israelin kansaa kutsuttiin siis myös seurakunnaksi. Kansa oli ennen hajoamista yksi suuri seurakunta. Ensimmäinen maininta siitä, kuinka ympärileikkauksen liitolla miespuoliset tulivat seurakunnan jäseniksi, kuuluu näin: ”*Ja tämä on minun liittoni sinun ja sinun jälkeläistesi kanssa; pitäkää se: ympärileikatkaa jokainen miehenpuoli keskuudessanne*” (1. Moos. 17:10).

Ympärileikkaus ei taannut sitä, että kaikki sen saaneet olisivat olleet hengellisiä seurakunnan jäseniä: ”*Hän on se, joka seurakunnassa, erämaassa, oli enkelin kanssa, joka puhui hänelle Siinain vuorella, ja oli myös isiemme kanssa; ja hän sai eläviä sanoja meille annettaviksi. Mutta häntä meidän isämme eivät tahtoneet totella, vaan työnsivät hänet pois ja kääntyivät sydämessänsä jälleen Egyptiin, sanoen Aaronille: 'Tee meille jumalia, jotka käyvät meidän edellämme, sillä me emme tiedä, mitä on tapahtunut Moosekselle, hänelle, joka johdatti meidät Egyptin maasta.'*” (Ap. t. 7:38)

Apostoli Paavali toteaa: ”*Mutta ei niin, että Jumalan sana olisi harhaan mennyt. Sillä eivät kaikki ne, jotka ovat Israelista, ole silti Israel, eivät kaikki ole lapsia sentähden, että ovat Aabrahamin siementä, vaan: 'Isakista sinä saat nimellesi jälkeläiset'; se on: eivät ne, jotka lihan puolesta ovat lapsia, ole Jumalan lapsia, vaan lupauksen lapset, ne luetaan siemeneksi.*” (Room. 9:6-8).

Israel pääsi aikoinaan pakoon egyptiläisiä Punaisen meren poikki. Lapsetkin pääsivät yli aikuisien tavoin. Kaikki tulivat tästä kasteesta osallisiksi. ”*Sillä minä en tahdo, veljet, pitää teitä tietämättöminä siitä, että isämme olivat kaikki pilven alla ja kulkivat kaikki meren läpi ja saivat kaikki kasteen Moosekseen pilvessä ja meressä ja söivät kaikki samaa hengellistä ruokaa ja joivat kaikki samaa hengellistä juomaa. Sillä he joivat hengellisestä kalliosta, joka heitä seurasi; ja se kallio oli Kristus. Mutta useimpiin heistä Jumala ei mielistynyt, koskapa he hukkuivat erämaassa.*” (1. Kor. 10:1-5). He kaikki kuolivat erämaahan, näkemättä Luvattua maata. Edes ympärileikkaus - uskonvanhurskauden merkki - ei heitä pelastanut. Todellisuudessa he eivät olleet hengellisiä uskovia, koska: ”*...hyvä sanoma on julistettu meille niinkuin heillekin; mutta heidän kuulemansa sana ei heitä hyödyttänyt, koska se ei uskossa sulautunut niihin, jotka sen kuulivat. Sillä me pääsemme lepoon, me, jotka tulimme uskoon, niinkuin hän on sanonut: 'Ja niin minä vihassani vannoin: 'He eivät pääse minun lepoon!', vaikka hänen tekonsa olivat valmiina maailman perustamisesta asti...Ja niin me näemme, että he epäuskon tähden eivät voineet siihen päästä.*” (Hebr. 4:2; 3:19).

Ulkoisesti tuo kansa oli Herran seurakunta. Sisäisesti enemmistö oli Jumalan vihollisia ja niinpä Herra hylkäsi heidät ja he kaatuivat erämaahan.

Seurakunta Uudessa Testamentissa

Uudessa testamentissa seurakunta-sana esiintyy ensimmäisen kerran Matt. 16: 18: ”*Ja minä sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan seurakuntani, ja tuonelan portit eivät sitä voita.*”

Mikä on Uuden liiton seurakunta? Mistä sen löytää?

Otamme tähän luettelomaisesti raamatunkohtia, jotka kertovat Jumalan seurakunnasta.

"Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellensä on itselleen ansainnut" (Ap. t. 20:28).

"Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä pitämään kaikki, mitä minä olen käskenyt teidän pitää. Ja katso, minä olen teidän kansanne joka päivä maailman loppuun asti." (Matt. 28:19,20).

"Ja hän otti leivän, kiitti, mursi ja antoi heille ja sanoi: "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan. Tehkää se minun muistokseni." Samoin myös maljan, aterian jälkeen, ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan." (Luuk. 22:19,20).

"Ja hän antoi muutamia apostoleiksi, toiset profeetoiksi, toiset evankelistoiksi, toiset paimeniksi ja opettajiksi, tehdäkseen pyhät täysin valmiiksi palveluksen työhön, Kristuksen ruumiin rakentamiseen." (Ef. 4:11,12).

"Niin ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä, apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus, jossa koko rakennus liittyy yhteen ja kasvaa pyhäksi temppeliksi Herrassa; ja hänessä tekin yhdessä muitten kanssa rakennutte Jumalan asumukseksi Hengessä." (Ef. 2:19–22).

"Ja pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niinkuin morsian, miehellensä kaunistettu. Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä, joilla oli ne seitsemän maljaa täynnä seitsemää viimeistä vitsausta, ja puhui minun kanssani sanon: "Tule tänne, minä näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon." (Ilm. 21: 2,9).

Seurakunta (Jumalan valtakunta) on usein myös salattu:

"...vaan se olkoon salassa oleva sydämen ihminen, hiljaisen ja rauhaisan hengen katoamattomuudessa; tämä on Jumalan silmissä kallis." (1. Piet. 3:4).

"...eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä. Ja teille sanotaan: 'Katso, tuolla hän on!' 'Katso, täällä!' Älkää menkö sinne älkääkä juosko perässä." (Luuk. 17:21,23).

Seurakunnan jäsenet ovat kaikki pappeja ja Jumalan kansaa:

"Mutta te olette "valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja", joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa" (1. Piet. 2:9).

Seurakunnalla on kirkkokuri - sitomisen ja vapautuksen sanat:

"Mutta jos veljesi rikkoo sinua vastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahdenkesken; jos hän sinua kuulee, niin olet voittanut veljesi. Mutta jos hän ei sinua kuule, niin ota vielä yksi tai kaksi kanssasi, 'että jokainen asia vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan sanalla.' Mutta jos hän ei kuule heitä, niin ilmoita seurakunnalle. Mutta jos hän ei seurakuntaakaan kuule, niin olkoon hän sinulle, niinkuin olisi pakana ja publikaani.

Totisesti minä sanon teille: kaikki, minkä te sidotte maan päällä, on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa." (Matt. 18:15–18).

"Ja tämän sanottuaan hän puhalsi heidän päällensä ja sanoi heille: "Ottakaa Pyhä Henki. Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne ovat pidätetyt." (Joh. 20:22–23).

Seurakunnan jäsenillä on samassa Hengessä erilaisia armolahjoja:

”Niinpä saa Hengen kautta toinen viisauden sanat, toinen tiedon sanat saman Hengen vaikutuksesta; toinen saa uskon samassa Hengessä, toinen taas terveksitekemisen lahjat siinä yhdessä Hengessä; toinen lahjan tehdä voimallisia tekoja; toinen profetoimisen lahjan, toinen lahjan arvostella henkiä; toinen eri kielillä puhumisen lahjan, toinen taas lahjan selittää kieliä. Mutta kaiken tämän vaikuttaa yksi ja sama Henki, jakaen kullekin erikseen, niinkuin tahtoo.” (1. Kor. 12:8–11).

Seurakunnalla on yhteinen ehtoollinen ja rukous:

”Nämä kaikki pysyivät yksimielisesti rukouksessa vaimojen kanssa ja Marian, Jeesuksen äidin, kanssa ja Jeesuksen veljien kanssa... Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa... Ja tultuaan sinne nämä rukoilivat heidän edestänsä, että he saisivat Pyhän Hengen... Silloin he paastosivat ja rukoilivat ja panivat kätensä heidän päällensä ja laskivat heidät menemään.” (Ap. t. 1:14; 2:42; 8:15; 13:3).

Edellä on kuvattu Raamatun seurakuntia ja niiden toimintaa. Nyt voimme kysyä uudelleen, mistä seurakunta ja kirkko tänä päivänä löytyvät?

Koska suurin osa suomalaisista kuuluu luterilaisen kirkkoon ja sen paikallisseurakuntiin, katsoimme, mitä Luther ja muut uskonpuhdistajat ovat sanoneet tästä kysymyksestä.

On syytä panna merkille, ettei Luther pitänyt sanasta *kirkko*. ”Kirkko on sokea ja merkityksetön sana.” Tämä johtaa ajatuksen kirkkorakennuksiin ja pappeihin. Kun tunnustamme uskomme ”yhteen, pyhään, yhteiseen seurakuntaan, on kysymys aivan jostakin muusta. ”Mihin silloin tunnustamme uskovamme?” Luther sanoo seurakunnasta: ”Minä uskon, että maan päällä on pieni pyhä joukko ja yhteisö, joka koostuu pelkistä pyhistä ihmisistä, sillä on yksi pää, Kristus, ja Pyhä Henki on kutsunut sen koolle, sillä on yksi usko, yksi mieli ja ymmärrys. Sillä on monenlaisia armolahjoja, mutta se on yksimielinen rakkaudessa, puolueita ei ole eikä hajaannusta.” (Iso Katekismus, s. 142).

”Se ’kirkko’ tai ’seurakunta’, johon tunnustamme uskovamme, ei siis ole ’jotakin’ tai ’jokin’, vaan se on ’joitakuita’. Uskovat ovat kirkko. ’Siellä, missä on Sana, siellä on usko, ja missä on usko, siellä on tosi kirkko.’ Kirkko ei Lutherinkaan mielestä ole jokin laitos. Kirkko ei ole yhtä kuin papisto. ”Seitsenvuotias lapsikin tietää, Jumalan kiitos, mitä kirkko on: sen muodostavat pyhät uskovaiset ja ne `karitsat, jotka kuulevat paimenensa äänen`.”

Kolmannessa uskonkappaleessa sanotaan: ”Minä uskon pyhän, yhteisen seurakunnan, pyhään yhteyden.” Tässä jälkimmäinen osa ”pyhään yhteyden” selittää edellistä osaa (Iso Katekismus). Kysymyksessä on siis pyhien yhteys - ”pyhä kristikunta”. On huomattava myös, ettei tunnustuksessa sanota: me uskomme, vaan: minä uskon. Usko on siis mitä henkilökohtaisin asia. Tässä ei puhuta siis jostakin ”kirkon uskosta”, niin kuin kuulee usein sanottavan.

Mutta monet tämän päivän teologit kauhistelevat tällaista ajattelua. Onko kirkko jokin uskovien yhdistys, he kysyvät? Mitään sellaista ei kirkko toki olekaan, vaan sen on kutsunut koolle Pyhä Henki. Kirkkoa ei ole kutsunut koolle ”miehen tahto” (Joh. 1:13), eikä mikään ihmisten yksimielisyys. Se on Jumalan huone.

Kirkkoisä Cyprianus on sanonut: ”*Extra ecclesiam nulla salus*” seurakunnan ulkopuolella ei ole pelastusta. Luther opetti samoin, vaikka kylläkin eri syystä: ”Kristikunnan ulkopuolella ei ole pelastusta eikä syntien anteeksiantamusta vaan ikuinen kuolema ja kadotus”. Tämä tarkoittaa hänen mukaansa sitä, että ”kirkon ulkopuolella ei ole evankeliumia ja mistä se puuttuu, ei ole syntien anteeksiantamusta, eikä mitään pyhyttä” (Iso Katekismus, s. 143).

Luterilainen kirkko sanoo tunnustuksessaan: ”Seurakunta on tosi uskovien yhteisö” (*Confessio Augustana*). Augsburgin tunnustus 7 ja 8).

Emme ajattele, että uskovien joukko olisi jotakin, jonka voimme aina nähdä, uskovien seurakunta, tai että me olemme Jumalan valtakunta. Vain Kristus, Herra tuntee omansa. Valitettavasti näet ulkoiseen seurakuntaan kuuluu aina myös epäuskoisia ja Jumalan hengestä osattomia.

Seurakunta voi tosin olla näkyväkin, paikallisseurakunta, kirkko. Sen tunnistaa siitä, että siellä Sana oikein saarnataan ja sakramentit oikein jaetaan. Sillä on myös oikea kirkkokuri. Mutta saarnaataanko oikein? Noudatetaanko Kristuksen esittämää seurakuntakuria? Näihin molempiin kysymyksiin on vastattava tänä aikana: vain harvoin! Missä noudatetaan raamatullista kirkkokuria? Mitä sanot tämän ajan saarnoista? Paljon on inhimillistä viisautta, mutta missä on elävä sana? Missä ihmiset kääntyvät, tulevat uskoon ja vanhurskautuvat? Julistuksesta saa usein sen käsityksen, että juuri uskovat ovat suuri ongelma kirkolle.

Kaikesta tästä huolimatta uskomme, että Jumalalla on seurakuntansa, vaikka se on hengellisesti huonokuntoinen. On muistettava, ettei oikea seurakunta, Kristuksen ruumis, ja näkyvä seurakunta ole rajoiltaan sama. Näkyvän seurakunnan sisällä on oikea Jumalan huone ja -seurakunta.

Onko seurakunta sitten uskovien näkyvä yhteisö? Se ei todellisuudessa ole sitäkään. Sielläkin, missä sanotaan olevan ”uskovien seurakunta” on aina myös epäuskoisia, väärän opin omaavia ja kääntymättömiä. Sama pätee herätysliikkeen rajoihin. Ei ole Jumalan valtakuntaa näkyvällä tavalla, niin että voidaan sanoa: tässä se on. Rajat ovat muualla. ”...`*Ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä.*`” (Luuk. 17:20–21).

On varottava sellaisia uskontoliikkeitä, jotka väittävät olevansa ainoa oikea Jumalan valtakunta. Näin kuitenkin opettaa esimerkiksi katolinen kirkko. Mutta sekään ei täytä kovin monia Jumalan seurakunnalle asetettuja vaatimuksia. Lahkoja, jotka väittävät olevansa ainoita oikeita ”Jumalanvaltakuntia” on maailmassa jo tuhansia.

Jumalan oikeaan seurakuntaan kuuluu ihmisiä kaikkialta maailman kirkoista, nimittäin niiden uskovat: ”...*ja he veisasivat uutta virttä, sanoen: `Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista.*” (Ilm. 5:9).

Ymmärrämme nyt ehkä paremmin, mikä on aito seurakunta ja ketkä sen oikeita jäseniä, olkoonkin, että sen määritelmä on loukkaus monille harhautuneille.

Seurakunta on siis kutsuttu sakramenttien ja evankeliumin sanan kautta Kristuksen ruumiiksi:

”...*että hän sen pyhittäisi, puhdistaen sen, vedellä pesten, sanan kautta, saadakseen asetetuksi eteensä kirkastettuna seurakunnan, jossa ei olisi tahraa eikä ryppyä eikä mitään muuta sellaista, vaan joka olisi pyhä ja nuhteeton.*” (Ef. 5:26,27).

Me, jotka uskomme, olemme Kristuksen ruumiin jäseniä. Kuulumme hänelle. Hän on pää. Meillä on myös erilaisia tehtäviä rakentaessamme tätä ruumista siihen asti, kunnes hän tulee noutamaan sen, omansa, morsiamensa, suurelle hääaterialle.

Uuden liiton aikana ei ole enää leeviläistä pappetta. Kristuksen täyttäessä pelastustyönsä vanhan liiton pappuus raukesi. Se oli väliaikainen kunnes tuli täydellisempi pappuus. Uusitamentillisessä seurakunnassa ei ole siis erityistä papin virkaa, vaikka nykyisessä luterilaisessa kirkossa onkin tässä kohden vanhatestamentillinen järjestys yhä käytössä. Ja tuskinpa sen papisto siitä edes vapaaehtoisesti luopuu. Virkapappuus antaa heille aivan erityisaseman. Nyt, uuden liiton aikana on voimassa kuitenkin yleinen pappuus, ja Kristus on ylimmäinen pappimme (1. Piet. 2:9; Ilm. 5:10, 20:6; Hebr. 2:17, 4:14, 4:15, 7:26, 8:1). Kaikilla uskoviilla on siis papilliset valtuudet, oikeudet ja velvollisuudet. Näihin kuuluu opettaminen, esirukoustyö ja uhraaminen. Uhraamiseen kuuluu kiitosuhri, taloudellinen uhraaminen, mutta ennen kaikkea itsensä antaminen Jumalalle otolliseksi uhriksi.

”*Uhratkaamme siis hänen kauttansa Jumalalle joka aika kiitosuhria, se on: niiden huulten heidelmää, jotka hänen nimeänsä ylistävät...Mutta älkää unhottako tehdä hyvää ja jakaa omastanne, sillä senkaltaisiin uhreihin Jumala mielistyy.*” (Hebr. 13:15,16).

”...*älkääkä antako jäseniänne vääryyden aseiksi synnille, vaan antakaa itsenne, kuolleista eläviksi tulleina, Jumalalle, ja jäsenenne vanhurskauden aseiksi Jumalalle*” (Room. 6:13).

Meidät on kutsuttu viemään evankeliumia eteenpäin. Tämä on jokaisen elävän seurakuntalaisen tehtävä:

"Mutta te olette "valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja", joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa" (1. Piet. 2:9).

On surullista, että muutama vuosisata apostolien jälkeen palattiin kirkossa takaisin vanhatestamentilliseen virkapappeuteen. Uuden testamentin seurakunta kutsuu tosin itselleen viranhaltijoita, mutta he eivät ole virkapappeja. Julistustyö on annettu kaikille seurakunnan jäsenille, mutta siihen tehtävään voidaan toki - järjestyksen vuoksikin - kutsua erityisiä opettajia (ks. armolahjat).

Edellisestä johtuen tässäkään ei ole otettu kantaa esimerkiksi naispappeuteen, koska Uusi testamentti ei ota kantaa erityiseen miespappeuteenkaan. Uudessa liitossa virkapappuus ei kuulu sen kummemmin miehelle, kuin naiselle. Eri asia on pohtia, voiko uudenliiton aikana nainen opettaa ja johtaa. Tätä opinkohtaa eivät toteuta naispappeuden vastustajatkaan. Paavalin opetuksen mukaan naisella ei ole puheoikeutta Herran seurakunnassa. Tämä sääntö tulee jo Vanhasta Testamentista. Jos olisimme johdonmukaisia, nainen ei saisi käyttää edes puheenvuoroa seurakunnan kokouksissa. Jos jokin asia jäisi - vaikkapa raamattupiirissä - epäselväksi, hänen olisi kysyttävä tätä asiaa kotona mieheltään. Missähän näin toimitaan? Missä määrin on raamatullinen esimerkiksi naislehtorin virka, entä diakonissan virka? Molemmissa nainen joutuu myös opettamaan? Miten on? Vastaavasti Raamattu ei ota kantaa siihen, voiko nainen kastaa, jakaa ehtoollista tai siunata kuolleita. Nämä ratkaisut on tehtävä ilman raamatun erityistä ohjetta. Raamattu edellyttää vain niiden suorittamista.

Monia omantunnonarkoja seurakuntalaisia on viety tässä tilanteessa harhaan, kun he eivät uskalta ottaa vastaan naispapilta vaikkapa ehtoollista. Luther opettaa tästä selkeästi. Kenenkään usko ei saa tulla riippuvaiseksi sakramenttia toimittavasta henkilöstä, siitä "onko hän hurskas vai paha, virkaan vihitty vai vihkimätön, oikein kutsuttu vai väärin virkaan tullut, perkele vai hänen äitinsä." Tässäkin kohden naispappeuden vastustajat ja heidän opetuksiinsa sitoutuneet ovat todella hakoteillä.

Emme yritä rakentaa näkyvää uskovien kirkkoa. Emme luovu myöskään kansankirkkostamme niin kauan kuin se pitäytyy Sanaan. Nyt kirkko on suuressa vaarassa, kun se on taipumassa monissa asioissa maailman hengen vaatimuksiin.

Aidolla kirkolla on käytössään sana, kaste ja ehtoollinen. Meidän tehtävämme on saada sen julistuksesta ja toiminnasta eläviä. Siihen tarvitsemme erikoisesti seurakuntien työntekijöiden puolesta tapahtuvaa esirukousta. Väärä, perusteeton vikoilu ei kuulu uskovalle. On rukoiltava lakkaamatta pyhän Hengen herätystä ja uutta elämää kirkkoomme. Vaikka kirkkolaitos niin usein kohtelee huonosti sen oikeita uskovia, emme saa siitä lannistua. Luther sanoo: "Uskovainen on usein seurakunnassakin outo lintu." Nämä kärsimykset meidän tulee kestää iloiten.

"Jos teitä solvataan Kristuksen nimen tähden, niin te olette autuaat, sillä kirkkauden ja Jumalan Henki lepää teidän päällänne" (1. Piet. 4:14).

Amen.